

” Matka Teresa z Canberry”

„Gdy widzę dziś kogoś, kto jest głodny, nie mogę odejść i nic z tym nie zrobić”

-Stanisława- Stasia- Dąbrowska-

7 sierpnia 2026 r. na placu Garema w Canberze odsłonięto naturalnej wielkości rzeźbę Stanisławy Dąbrowskiej autorstwa artystki Louise Skaćej. Teraz przechodnie mogą się zatrzymać przy pomniku i wspomnieć kobietę, która dla wielu mieszkańców stolicy Australii przez kilkadziesiąt lat była znacznie ważniejsza, niż mogłoby sugerować określenie "Pani od zupy".

Stasia Dąbrowska (1926-2020) była bowiem polską emigrantką, która przez niemal 40 lat co piątek karmiła setki potrzebujących domową zupą, chlebem i ciepłem. Pomnik na stałe upamiętnia jej dziedzictwo w samym sercu miasta, w którym żyła i działała.

Stanisława Dąbrowski urodziła się w 1926 roku w rodzinie Władysława Dąbrowskiego i Wiktorii Dubicz we wsi położonej przy granicy z ówczesną Czechosłowacją. Przed II wojną światową, wraz z najbliższymi, przeprowadziła się do Gorlic. W rodzinie Dąbrowskich się nie przelewało – Stanisława na własnej skórze dowiedziała się, co znaczy nie mieć dostępu do bieżącej wody czy wystarczającej ilości jedzenia. Być może to, w połączeniu z doświadczeniami II wojny światowej, wpłynęło na jej późniejszą postawę.

W 1949 roku ukończyła studia i zaczęła pracę jako pielęgniarka. W międzyczasie wyszła za mąż za fizyka jądrowego Jana Nurzyńskiego i w 1964 roku razem z małutkim synkiem przenieśli się do Australii.

Emigracja do Australii

Swoje życie związali z Canberrą, gdzie Jan podjął pracę na Australian National University. Z czasem urodziło się dwoje następnych dzieci. Małżeństwo jednak się rozpadło – mąż odszedł od rodziny, gdy dzieci były jeszcze stosunkowo małe.

Mając problemy wychowawcze ze starszym synem, Stasia zdecydowała się skupić się na pomocy młodym ludziom zmagającym się z uzależnieniami i bezdomnością. Przygotowywała dla nich bezpłatne posiłki, początkowo finansując zakupy z własnych pieniędzy. Z tej niewielkiej inicjatywy narodziła się jedna z najbardziej znanych akcji społecznych w całym mieście.

Działalność charytatywna

Od końca lat 70. aż do 2018 r. Stasia prowadziła mobilną kuchnię polową w Garema Place w centrum Canberry. Co piątek serwowała darmową domową zupę warzywną, chleb i napoje osobom potrzebującym (głównie bezdomnym i ubogim). Oprócz jedzenia oferowała rozmowę, wsparcie i życzliwość.

Przygotowywała ogromne ilości jedzenia - m.in. obierała i gotowała ok. 180 kg warzyw tygodniowo, z których wychodziło ok. 100 litrów zupy. W szczytowym okresie karmiła setki osób (do ok. 300-500). Przez pierwsze 11 lat działalności potrzebne na nią środki finansowe zbierała sama – w dzień pracowała jako sprzątaczką, a w nocy często dodatkowo opiekowała się dziećmi. Z czasem otrzymała wsparcie w postaci darowizn i dotacji rządowych, które pomogły jej kontynuować działalność charytatywną. Dzięki temu rozszerzyła też jej zakres – oprócz żywności rozdawała również potrzebującym koce i ubrania.

Dziedzictwo Stasi Dąbrowskiej

- W 1996 roku została wybrana obywatelką roku Canberry i wystąpiła w programie telewizyjnym *Australian Story*, emitowanym przez stację ABC TV.
- W 1999 roku została nagrodzona tytułem Senior Citizen of the Year za dwudziestoletnie zaangażowanie w pomoc bezdomnym i potrzebującym na ulicach Canberry.
- W dokumencie budżetowym rządu Australijskiego Terytorium Stołecznego na rok 2000 została opisana jako jedna z osób „poświęcających swój czas, a często i pieniądze, aby wyżywić osoby bezdomne, bezrobotne lub borykające się z problemem narkotykowym.
- W 2008 roku dołączyła do sztafety ze zniczem olimpijskim przed rozgrywanymi w Pekinie letnimi igrzyskami olimpijskimi.

- W 2013 roku jej portret stworzony przez Barbarę van den Linden stał się częścią wystawy portretów eksponowanej z okazji stulecia istnienia Canberry.

- Piosenkę upamiętniającą Stanisławę „Stasiu” Dąbrowską (znaną w Australii jako Soup Kitchen Lady) poświęcił jej australijski muzyk i kompozytor Rafe Morris. <https://rafemorrismusic.bandcamp.com/album/live-on-air?t=1>
- Odznaczona Medalem Orderu Australii i Medalem Stulecia.
- W 2026 roku w Canberrze odsłonięto jej pomnik.

Pomnik Stasi Dąbrowskiej

Pomnik Stasi Dąbrowskiej (Stanisławy Dąbrowskiej) w Canberze, to naturalnej wielkości rzeźba z brązu upamiętniająca „Panią od zupy” / „Soup Kitchen Lady”. Jej autorką jest Louise Skacej (artystka z Melbourne), a znajduje się w Garema Place w centrum Canberry (Civic), tuż obok miejsca, w którym przez dziesięciolecia Stasia prowadziła mobilną kuchnię polową.

Tytuł dzieła brzmi: Hello, my wonderful („Cześć, moja cudowna/y”) - to charakterystyczne pozdrowienie, którym Stasia witała wszystkich przychodzących po zupę.

7 sierpnia 2026 r. odbyło się uroczyste odsłonięcie pomnika, którego dokonał jej wnuk Josh Kenworthy, przez lata pomagający babci i kontynuujący jej tradycję pomocy potrzebującym.

Stasia ukazana jest z szerokim uśmiechem, w charakterystycznej chuście na głowie i fartuchu, z podwiniętymi rękawami. Stoi na małym stołku (nawiązanie do jej drobnej postury).

Jedną rękę ma wyciągniętą w geście zaproszenia do uścisku lub powitania. Obok znajduje się duży garnek (urna) z zupą i kubki - te elementy są celowo większe niż w rzeczywistości, by symbolizować ogrom jej hojności. Rzeźba jest „dotykowa”, co oznacza, że przechodnie mogą ją obejmować i dotykać.

Projekt powstał w ramach programu rządu ACT mającego na celu zwiększenie obecności znaczących kobiet w publicznej sztuce Canberry (budżet projektu ok. 183-300 tys. AUD). Prace trwały ok. 18 miesięcy.

Wnuk Stasi, Josh Kenworthy, wspominał ją przede wszystkim jako skromną osobę:

„Moja babcia była skromną osobą, unikała rozgłosu i po prostu chciała pomagać. Tak ją wychowano – że po prostu pomaga się ludziom. Zawsze dawała i pytała, czy ludzie czegoś nie potrzebują”.

Joshua, pomagał babci przy kuchni polowej już od dzieciństwa i przez ponad 20 lat był jej „prawą ręką”. Po śmierci Stasi w 2020 r. kontynuuje jej dziedzictwo.

Prowadzi (lub współprowadzi) kuchnię zupową w Griffin Centre w Civic (centrum Canberry) - zwykle w piątki, we współpracy z Vinnies (St Vincent de Paul) i innymi wolontariuszami. Zakupy najczęściej finansuje z własnych środków, podobnie jak kiedyś babcia.

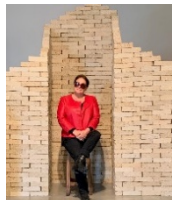

Historia pani Stanisławy Dąbrowskiej to doskonałe przypomnienie, że trwałe dziedzictwo i realny wpływ na społeczeństwo można budować nie tylko poprzez technologiczne innowacje, ale również dzięki prostej, bezinteresownej pracy na rzecz drugiego człowieka.

Choć praca Stasi uratowała i podniosła na duchu tysiące ludzi, ona sama zawsze umniejszała swoje zasługi. Mówiła z rozbijającą prostotą: „*It's just a soup*” („To tylko zupa”) uważając, że nie robi nic nadzwyczajnego i do końca życia pozostała niezwykle skromna - unikała wywiadów, nie szukała sławy ani poklasku.

Ta niezwykle skromność w połączeniu z ogromnym sercem sprawiły, że stała się ikoną stolicy Australii. Choć zmarła w 2020 r., pamięć o niej jest wciąż żywa.

Opracowała:

Danuta Piotrowska

Danuta Piotrowska - prawnik, ukończyła Wydział Prawa i Administracji we Wrocławiu oraz Studia Podyplomowe na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Jest członkiem Światowego Stowarzyszenia Mediów Polonijnych.

Zdjęcia: Domena publiczna

Źródła:

<https://australianoftheyear.org.au/recipient/stasia-dabrowski-oam-memorial>

<https://record.adventistchurch.com/2026/09/21/statue-honours-a-lifetime-of-service-to-canberras-vulnerable/>

<https://rafemorrismusic.bandcamp.com/album/live-on-air?t=1>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82awa_D%C4%85browska?wprov=sfti1